

HOUSE OF CARDS | KAARTENHUIS

MICHAEL DOBBS

House of Cards

-

Kaartenhuis

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *House of Cards*
Oorspronkelijke uitgever: Harper Collins Publishers Ltd
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: © Yolande de Kort / Trevillion Images
Zetwerk: Michiel Niesen/ZetProducties

Copyright oorspronkelijke uitgave
en herziene versie © 2013 Michael Dobbs
Copyright voor de Nederlandse taal
© 2013 Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Eerste druk 2013

ISBN 978 94 0160 148 1 / NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen,
dan kunt u contact opnemen met de uitgever.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets is voor altijd. Vreugde niet, verlangen niet, zelfs het leven niet. Daarom rest ons niets dan er zelf maar het beste van te maken.

Waarom zou je je druk maken om hoe je herinnerd wordt? ‘Met genegenheid denken wij terug...’ Dat zijn toch de woorden van slampampers en idioten? Sentimenteel gebrabbel! Want laten we wel wezen: het leven is een strijd, en alleen in de politieke arena kun je de winnaars van de verliezers onderscheiden. En hoe je het went of keert: we spelen allemaal mee.

‘Door allen gerespecteerd.’ Nog zo’n laffe uitspraak, en in ieder geval niet geschikt voor mijn grafschrift. De mensheid wordt immers niet gedreven door respect, maar door angst. Angst is de bouwsteen van machtige koninkrijken, is het bloed van de revolutie. En dat is het ware geheim van de groten der aarde.

Wanneer iemand jou vreest, dan vernietig je hem. Richt je hem te gronde. Slechts dan zal hij je werkelijk respecteren. Ware angst, doodsangst, dát is wat mensen bedwelmt, overrompelt en uiteindelijk bevrijdt. En dat gevoel is duizendmaal sterker dan respect.

Duizendmaal.

DEEL 1

DE STOELENDANS

DONDERDAG 10 JUNI

Het voelde alsof ze haar ogen amper had gesloten, maar de ochtendzon, die langs het gordijn sloop en op haar kussen scheen, wekte haar. Ze draaide zich geïrriteerd om, kwaad op de ongewenste indringer. De afgelopen paar weken waren zwaar geweest. Dagen van onverteerbare snacks werden weggespoeld met veel te korte nachten en haar lichaam deed pijn omdat de boog te strak gespannen stond tussen de deadlines van haar hoofdredacteur. Ze trok het dekbed dicht om zich heen, want zelfs in de gloed van de ochtendlijke zomerzon had ze het koud.

Zo was het steeds geweest, al sinds ze bijna een jaar geleden uit Yorkshire was weggegaan. Ze had gehoopt de pijn achter zich te kunnen laten, maar deze wierp een lange, kille schaduw die haar overal scheen te volgen, vooral in haar bed. Ze huiverde en begroef haar gezicht in het bultige kussen.

Ze probeerde het filosofisch op te nemen. Tenslotte was er geen emotionele verwarring meer om haar af te remmen of af te leiden; er was slechts de uitdaging om te ontdekken of ze werkelijk uit het juiste hout gesneden was om Englands beste parlementaire verslaggeefster te worden. Of ze als vrouw kon heersen in de meedogenloze mannenwereld die journalistiek heette. Helaas was het verdomd moeilijk om filosofisch te blijven wanneer je ijskoude voeten had.

Toch, overwoog ze, was seks als vrouw alleen een uitstekende basistraining geweest voor de politiek – het aanhoudende risico verleid te worden door een glimlach of een gefluisterde vertrouwelijkheid, de eindeloze bezweringen van loyaliteit en toewijding die, al was het maar voor even, een dekmantel waren voor de bravoure, de overdrijving, het klein bedrog, die steeds sterker

werden en alleen maar verwijt en uiteindelijk verbittering nalieten.

En de afgelopen paar weken had ze meer schaamteloze en lege beloften te horen gekregen dan sinds – tja, sinds Yorkshire. De pijnlijke herinneringen vloeiden terug en de kilte in haar bed wikkelde zich onverdraaglijk om haar heen. Met een zucht sloeg Mattie Storin het dekbed terug en klauterde uit bed.

De edelachtbare Francis Ewan Urquhart had het niet naar zijn zin. Het lidmaatschap van het Lagerhuis bracht vele pleziertjes met zich mee, maar dit was er niet een van. Hij stond in de hoek van een kleine en benauwde woonkamer, weggedrukt tegen een afschuwelijke staande schemerlamp uit de jaren vijftig, die eruit zag alsof hij ieder moment om kon vallen. Hoe hij zijn best ook had gedaan, hij was er niet in geslaagd om te ontsnappen aan de toegewijde attenties van de groep oudere vrouwen die fungeerden als zijn campagnemedewerksters. Zij omringden hem nu en kwetterden trots over de stemmen die ze gewonnen hadden en over hun te nauwe schoenen. Dit was het kleinburgerlijke Surrey, waar de Range Rovers in de opritten alleen modder aan hun banden kregen wanneer ze vrijdagavond laat zorgeloos over de malse grasvelden gereden werden. Hier werden de stemmen niet geteld maar gewogen.

Hij had zich nooit op zijn gemak gevoeld in zijn kiesdistrict, maar eigenlijk voelde hij zich nergens meer op zijn gemak, zelfs niet in Schotland, waar hij nota bene vandaan kwam. Als kind had hij het heerlijk gevonden om te zwerven in de opwekkende, kristalheldere atmosfeer van de heidevelden in Perthshire, wanneer hij samen met de oude jachttopziener uren in het vochtige veen en de zoet geurende brem lag te wachten tot het geschikte hert zou verschijnen.

Hij had zich voorgesteld dat zijn oudere broer op hetzelfde mo-

ment lag te wachten tot de Duitse tanks zouden opduiken tussen de heggen buiten Duinkerken. Maar de Schotse heidevelden en het voorouderlijke landgoed hadden hem nooit volkomen bevredigd, en naarmate zijn drang naar politiek en macht groter werd, had hij gaandeweg afkeer gekregen van de hem opgedrongen familiale verantwoordelijkheden die hem ten deel waren gevallen toen zijn broer niet meer terugkwam.

En zo had hij, onder bittere verwijten van de familie, het voorvaderlijke landgoed verkocht. Het geval had hem niet langer een passende levensstijl kunnen bieden, laat staan een kiesdistrict wat hem aan een veilige meerderheid kon helpen, en in zijn negenendertigste levensjaar had hij het verruild voor de politiek (en Surrey).

Zijn bejaarde vader, die van zijn enig overblijvende zoon niet anders had verwacht dan dat hij zich zou wijden aan de familieverplichtingen, zoals hij en zijn eigen vader hadden gedaan, had nooit meer een woord tot hem gesproken. Als hij zijn erfgoed had verkocht voor héél Schotland zou het al onvergeeflijk zijn geweest, maar voor Surrey?

Urquhart had zich er nooit toe kunnen brengen om plezier te beleven aan het loos gebabbel van de kringen in zijn kiesdistrict, en zijn stemming was gedaald naarmate de dag vorderde. Dit was het achttiende huisbezoek aan een commissielid dat hij vandaag had gebracht, en de glimlach van de vroege ochtend was allang veranderd in een strakke grimas. Het was nog maar veertig minuten tot de sluiting van de stemlokalen en zijn hemd was drijfnat onder zijn Savile Row-kostuum. Hij wist dat hij een van zijn oudere pakken had moeten aantrekken: hoe het ook geperst werd, dit pak zou zijn oorspronkelijke vorm niet meer terugkrijgen.

Hij voelde zich moe en onbehaaglijk en begon zijn geduld te verliezen. Hij kwam tegenwoordig nog amper in zijn kiesdistrict,

en hoe minder tijd hij er doorbracht, hoe minder vriendelijk zijn veeleisende kiezers leken te zijn. De tocht naar de lommerrijke voorsteden, die zo kort en plezierig had geleken toen hij er voor zijn eerste kennismakingsbezoek was heengegaan, leek steeds langer te worden naarmate hij hoger klom op de politieke ladder: van debutant-parlementslicid via staatssecretariaten tot Chief Whip, een van de omtrent twintig belangrijkste posten in de regering, met zijn schitterende burelen in Downing Street 12, slechts een paar meter verwijderd van de ambtswoning van de premier.

Maar zijn macht vloeide niet rechtstreeks voort uit zijn openbare functie. De rol van Chief Whip betekent geen volledig lidmaatschap van het kabinet. Urquhart had geen groot departement of een uitgebreid ambtenarenapparaat onder zijn gezag. Zijn taak was betrekkelijk anoniem, hij zwoegde eindeloos achter de schermen, hield geen openbare toespraken en gaf geen televisie-interviews. In de opiniepeilingen had hij nog niet één procent naamsbekendheid.

Zijn taak moest buiten de schijnwerpers worden vervuld, want als Chief Whip was hij verantwoordelijk voor de discipline binnen de regeringspartij. Hij moest ervoor zorgen dat er bij elke stemming voldoende opkomst was. Dit betekende dat hij niet alleen de minister was met de gevoeligste politieke antenne, die alle geheimen van de regering eerder dan bijna al zijn collega's kende, maar teneinde dag in dag uit, avond na avond, voldoende stemmen af te leveren moest hij ook weten waar al zijn parlementsleden te vinden waren, met wie zij samenspannen, met wie ze eventueel naar bed gingen, of ze nuchter genoeg zouden zijn om te stemmen of in een persoonlijke crisis verkeerden die hun werk zou kunnen verstoren. Bovendien moest hij borg staan voor een soepel verloop van het parlementswerk. En in Westminster betekende dergelijke informatie macht.

Enkele oudere en talloze jongere leden van de regeringspartij dankten het voortbestaan van hun positie aan het vermogen van de Chief Whip om hun privé-problemen te onderkennen en, indien nodig, te maskeren. Ontevreden Lagerhuisleden veranderden in uiterst loyale steunpilaren van de regering nadat ze aan een vroegere indiscretie waren herinnerd die door de partij en de Chief Whip weliswaar was vergeven, maar nooit vergeten.

Er komt vrijwel geen schandaal in de regering voor zonder dat het bureau van de Chief Whip er als eerste weet van heeft, en omdat het bureau het als eerste weet, slaat menig schandaal eenvoudig niet toe, tenzij de Chief Whip en zijn tien assistenten dat willen.

Urquhart werd aangesproken door een van zijn dames wier schuchterheid en discretie waren overwonnen door de hitte en opwinding van de dag.

‘Stelt u zich kandidaat voor de volgende verkiezingen, meneer Urquhart?’ vroeg ze brutaalweg.

‘Hoe bedoelt u?’ vroeg hij sputterend, verrast.

‘Overweegt u om te stoppen? U bent toch eenenzestig, is het niet? Vijfenzestig of nog ouder bij de volgende verkiezingen,’ drong ze aan.

Hij boog zijn lange, hoekige gestalte om haar recht in de ogen te kunnen kijken. ‘Mevrouw Bailey, ik ben nog bij mijn volle verstand en in menige samenleving zou ik net mijn politieke bloeitijd gaan beleven,’ antwoordde hij, in het defensief gedrongen. ‘Ik heb nog een hoop werk te doen en er zijn allerlei dingen die ik nog wil bereiken.’

Maar in zijn binnenste wist hij dat ze gelijk had. In plaats van de krachtige rode blos van zijn jeugd had hij nu grijs, dun haar dat hij ter compensatie lang en wild liet groeien. Zijn schrale gestalte vulde de traditioneel gesneden kostuums niet meer zo rij-

kelijk als vroeger, en zijn blauwe ogen waren met het verstrijken der jaren killer geworden. Hoewel hij met zijn lengte en rechte postuur een gedistingeerde indruk maakte in de volle kamer, ondergingen zijn intimi geen warmte van zijn zorgvuldig afgemeten glimlach, die slechts een onregelmatig gebit toonde dat hevig was verkleurd door de nicotine van zijn veertig sigaretten per dag. Nee, het verouderingsproces bracht hem niet de elegantie of het gezag dat hij zich gewenst zou hebben.

Hij had de tijd niet aan zijn zijde. Zoals de meeste van zijn collega's had hij destijds het parlement betreden met de onuitsproken ambitie de top te bereiken, maar gedurende zijn carrière had hij moeten toezien hoe jongere en minder begaafde mannen sneller omhoog waren geklommen. Die bittere ervaring had zijn ambitie getemperd maar, niet geheel gedoofd. Als Downing Street 10 buiten zijn bereik lag, dan zou ten minste een belangrijk ministerie hem in staat stellen een aanvaard nationaal leider te worden, zodat hij de verachting van zijn vader zou kunnen vergelden met grotere eminentie dan waar de oude heer ooit van had kunnen dromen. Hij had nog steeds de tijd om zijn slag te slaan. Hij geloofde in zijn lotsbestemming, maar het leek onbarmhartig lang te duren eer hij die bereikte.

Maar nu was toch het ogenblik aangebroken. Een van de voornaamste verantwoordelijkheden van de Chief Whip is de premier te adviseren over kabinetswijzigingen; aan welke ministers de voorkeur gegeven moet worden, welke jongere leden promotie verdienen, welke collega's gemist kunnen worden en dienen af te treden. Uiteraard werden niet alle suggesties overgenomen, maar de meeste wel. Hij had veel nagedacht over de wijzigingen na de verkiezingen en in zijn zak had hij een met de hand geschreven notitie voor de premier met al zijn aanbevelingen. Die betekenden niet alleen een krachtiger en doelmatiger regering, en God wist dat ze daar na de afgelopen paar jaar behoefte aan

hadden, maar bovendien een regering waarin de hem na staande collega's en bondgenoten de belangrijkste en invloedrijkste posities zouden innemen. En hij zou, uiteraard, de prominente positie innemen die hij al zo lang verdiende. Ja, eindelijk was zijn tijd aangebroken.

Hij klopte op zijn zak om zich ervan te overtuigen dat de envelop er nog was en op dat moment verlegde mevrouw Bailey haar aandacht naar het voorgestelde plan voor eenrichtingsverkeer in het winkelcentrum van High Street. Hij sloeg smekend zijn ogen ten hemel en zag kans de aandacht te trekken van zijn vrouw, die aan de andere kant van de kamer druk in gesprek was. Eén blik zei haar dat hij gered moest worden en ze haastte zich naar hem toe.

'Dames, u moet ons verontschuldigen, maar we moeten terug naar ons hotel om ons te verkleeden voor het tellen van de stemmen. Ik dank u heel hartelijk voor uw steun, u weet hoe onmisbaar u voor Francis bent.'

Urquhart liep snel naar de deur, maar terwijl hij probeerde zijn ontsnapping te voltooien, werd hij tegengehouden door zijn campagneleidster, die, terwijl ze stond te telefoneren, druk bezig was aantekeningen te maken.

'Ik ben net de laatste resultaten van de opiniepeilingen aan het verzamelen,' legde ze uit.

'Dat had je een uur geleden moeten doen,' snauwde Urquhart.

De campagneleidster bloosde. Niet voor het eerst voelde ze zich gekwetst door Urquharts scherpe tong en gebrek aan waardering, en ze nam zich voor dat dit haar laatste verkiezingen voor hem zouden zijn. Ze zou zo spoedig mogelijk deze veilige positie verruilen voor een mindere. Ze zou nog minder verdienen en langer moeten werken, maar ze zou tenminste worden gewaardeerd en niet behandeld als een meubelstuk in dit kiesdistrict. Of misschien zou ze de politiek helemaal opgeven en een fatsoenlijke baan zoeken.

‘Het ziet er niet zo goed uit als de vorige keer,’ zei ze. ‘Een lage opkomst en een hoop van uw aanhangers lijken gewoon thuis te blijven. Het is erg moeilijk het te doorzien, maar ik ben bang dat de meerderheid kleiner wordt. Ik kan nog niet zeggen hoeveel.’

‘Verdomme nog aan toe. Ze verdienen het om een paar jaar een dosis oppositie te krijgen. Misschien zou dat ze uit hun luie stoel kunnen krijgen.’

‘Schat,’ suste zijn vrouw hem, zoals ze bij talloze vorige gelegenheden had gedaan, ‘dat is erg onaardig van je. Met een meerderheid van tweeëntwintigduizend kun je je veroorloven wat stemmen kwijt te raken.’

‘Miranda, ik ben niet in de stemming om aardig te zijn. Ik heb het warm en ben moe en ik heb nu genoeg gekwebbel van de straat gehoord. Haal me hier in godsnaam uit.’

Toen ze zich omdraaide om naar de volgepakte kamer te zwaaien, zag ze nog juist hoe de staande schemerlamp tegen de grond smakte.

De sfeer van beheerste chaos die meestal in de kamer van de hoofdredacteur heerste, was verdwenen en had plaatsgemaakt voor een gevoel van paniek die uit de hand begon te lopen. De eerste editie was al lang ter perse gegaan, voorzien van een stevige kop op de voorpagina die vermeldde: ‘Voor elkaar!’

Maar dat was om zes uur geweest, vier uur voordat de stemlokalen zouden sluiten. De hoofdredacteur van *The Daily Telegraph* had, evenals alle andere hoofdredacteurs, op de verkiezingsuitslag gegokt om zijn eerste editie zo veel mogelijk belang te geven tegen de tijd dat zij in de kiosk lag. Als hij gelijk had, zou hij de eerste met het nieuws zijn. Als hij het daarentegen mis had, zou hij het zwaar te verduren krijgen. Zijn bazen zouden hem deze misser zonder enige twijfel nooit laten vergeten.

Dit waren de eerste verkiezingen voor Greville Preston als

hoofdredacteur, en hij voelde zich allesbehalve op zijn gemak. Toen hij een paar maanden geleden door de nieuwe eigenaar van *Telegraph Newspapers* was aangenomen, had hij maar één opdracht gekregen: ‘Maak er een succes van.’ Een fiasco was ondenkbaar en hij wist dat hij geen tweede kans zou krijgen – en zijn staf evenmin. De accountants hadden bij zijn aantreden onmiddellijk financieel gewin geëist, en hierdoor had er meedogenloos gesnoeid moeten worden. Een groot deel van de oudere redactieleden was ‘gerationaliseerd’ – zoals de accountants het noemden – en vervangen door minder ervaren (en dus goedkopere) krachten. Dat was goed voor de kas, maar minder goed voor het moreel. De zuivering had ervoor gezorgd dat de overblijvende redactieleden zich onzeker voelden, de trouwe lezers in verwarring waren gebracht en Preston met een aanhoudend gevoel van aanstaande rampspoed worstelde. De nieuwe eigenaar was echter vastbesloten geen enkele verandering in deze toestand te brengen.

Prestons pogingen de oplage te verhogen door de krant populairder te maken, hadden nog niet de beloofde resultaten afgevoerd, en de soepele en kwieke indruk die hij poogde te maken werd ondergraven door de zweetdruppels en de bezorgdheid die voortdurend zichtbaar waren op zijn voorhoofd, waardoor zijn dikke bril van zijn neus bleef glijden. Ondanks zijn zorgvuldig opgebouwde poging tot uiterlijk gezag was hij er nooit geheel in geslaagd zijn innerlijke onzekerheid te maskeren.

Hij wendde zich af van de rij televisieschermen die tegen een wand van zijn kamer stond om het redactielid aan te kijken dat het hem zo moeilijk had gemaakt.

‘Hoe weet je verdomme dat het mis gaat?’ riep hij.

Mattie Storin kromp niet ineem. Op haar achtentwintigste was ze de jongste aanwinst van de parlamentsredactie van de krant, en ze had pas kort geleden de plaats ingenomen van een van de

oudere parlementaire redacteuren die bij de accountant in ongenade was gevallen door zijn gewoonte om zijn interviews tijdens uitgebreide lunches in het Savoy Hotel af te nemen. Toch had Mattie vertrouwen in haar oordeel, ook al werd dat tegengesproken door de negen hectische maanden die ze op de redactie had doorgebracht.

Ze zag niets in dit nieuwe type hoofdredacteur, wiens taak het niet zozeer was een kwaliteitskrant te produceren, maar in de eerste plaats flink winst te maken. Preston kwam van de ‘managementopleiding’ voor uitgevers, waar het analyseren van lezersgedrag en kostenbesparing werden geleerd, in plaats van wat de bestanddelen van een goed verhaal zijn, en wanneer je je niets moet aantrekken van het advies van de advocaten. Dat zat Mattie dwars.

Preston wist het en had een hekel aan Mattie en aan haar nog wat ruwe, maar onmiskenbare talent, maar hij wist ook dat hij haar meer nodig had dan zij hem. Zelfs in de journalistieke managementopleiding had een krant behoefte aan een scherpe journalistieke neus om tot de beoogde oplage te komen, zoals Preston geleidelijk begon te ontdekken.

Ze keek hem aan, haar handen defensief in de zakken van haar modieus-slobberige broek, die ondanks de ruimvallende lijnen toch kans zag haar buigzame elegantie te onderstrepen. Mattie Storin wilde heel graag haar bekwaamheden verder ontwikkelen en slagen als journalist. Maar ze was daarnaast een vrouw, een heel aantrekkelijke vrouw zelfs, en vastberaden haar identiteit niet op te offeren door zich te conformeren aan wat ‘men’ verwacht van een jonge vrouw die zich opwerkt in de journalistiek. Ze zag geen reden om de geaffecteerd lachende jongedame te spelen teneinde tegemoet te komen aan de macho-eisen van haar mannelijke collega's, vooral wanneer het om een zo ontoereikend exemplaar als Preston ging.